

Utviklingsfondet
Norges Bygdekvinnelag
Norges Bygdeungdomslag
Spire
Norges Bondelag

Oslo, 23. september 2021

Til Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti

Innspill til oppfølging av Matsystemtoppmøtet:

Landbruket har nøkkelen til å fikse matsystemene – regjeringen må bidra

En ny rød-grønn regjering må rette norsk bistand der FN denne uken sier at verden trenger det mest; et krafttak for at landbruket motvirker økende ulikhet, sult, fattigdom og miljøskadelig matproduksjon.

I dag møtes verdens ledere til FN-toppmøte i New York om hvordan matsystemene må bidra til å oppnå FNs bærekraftsmål innen 2030. Det er enighet om at dagens produksjon og forbruk av mat globalt sett har store utfordringer. Over 800 millioner mennesker sulter, to milliarder er feilernært og industriell matproduksjon belaster natur og klima.

Landbruket og bygdene er helt sentrale i arbeidet med bærekraftsmålene. Verdens ledere er enige om at hele verdikjeden for mat, fra fjord, jord og fjøs, via industri og matbutikk til forbruker og avfall må bidra for at matsystemene skal bli mer bærekraftige, sunne og rettferdige. Det er bønder over hele verden som først har merket effekten av klimaendringene, selv om verdens over 500 millioner småskala matprodusenter selv har bidratt med minimale utslipp. Samtidig har bonden nøkkelen til å oppfylle mange av målene som forvalter av vitale ressurser som jord, vann, såfrø og natur. Mat fra framtidens jordbruk må produseres på en måte som ikke forringer naturressursene, som ivaretar levedyktigheten i økosystemene og som bidrar til å redusere den globale oppvarmingen.

Matsystemene må også være økonomisk og sosialt bærekraftige. Bøndene er helt sentrale for å få mer bærekraftige matsystemer. Men de har ofte også de laveste inntektene og er de som rammes hardest av sult og ulikhet. Kvinner utgjør over halvparten av verdens småskala bønder, og er hardere rammet enn menn. Ved å investere i kvinnelige bønder vil derfor den positive effekten være størst. Uten utvikling og vekst i landbruket forlater ungdom bygda og emigrerer til byene.

Ved å investere i bonden og bygda i både Nord og Sør, vil Norge bidra til å oppfylle sentrale bærekraftsmål som å redusere sult og ulikhet, styrke likestillingen, bedre helse, skape flere gode arbeidsplasser, bedre livet på land og redusere klimautslippene. Nye store internasjonale studier som Ceres2030 viser dette. Mange bønder og bygdefolk er i gang med å legge om for å nå bærekraftsmålene, men de fleste trenger bedre rammevilkår for å legge om og kunne håndtere klimaendringene.

Matsystemtoppmøtet vil legge fram en rekke forslag om hva som skal til for å gjøre dagens matsystemer bærekraftige. De undertegnende organisasjonene har bidratt til disse. En ny norsk regjering vil være ansvarlig for å følge opp møtet med konkrete tiltak i norsk politikk. Vi forventer særlig at den nye regjeringen etter Matsystemtoppmøtet bidrar til oppfølging av bærekraftsmålene gjennom å:

- Satse på mer bærekraftig og økt matproduksjon
- Styrke bondens inntekt i Nord og i Sør gjennom blant annet økt landbruksbistand og økt støtte til klima- og naturtiltak
- Styrke bondens rettigheter til såfrø som i dag trues av de globale såfrøelskapene
- Tilpasse matproduksjonen til det lokale ressursgrunnlaget
- Innføre universell skolemat basert på lokal og nasjonal matproduksjon og næringsliv
- Stoppe tapet av matjord, og styrke jordsmonnets evne til å lagre CO2
- Målrrette bistand til kvinnelige bønder, da dette har størst positiv effekt
- Styrke rekruttering av unge bønder

Med vennlig hilsen

Jan Thomas Odegard, Utviklingsfondet

Jorun Henriksen, Norges Bygdekvinnelag

Inger Johanne Brandsrud, Norges Bygdeungdomslag

Julie Rødje, Spire

Egil Chr Hoen, Norges Bondelag